
20.YY'DA RESMO'NUN KENT MEKÂNININ BİÇİMLENMESİNDE DEVLET OTORİTESİNİN VE DEVLETLER ARASI İLİŞKİLERİN ETKİSİ

Melis Cankara

Doktora Adayı, Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Tarihi ve Kuramı
meliscankara@gmail.com

Stratejik konumu ve önemi nedeniyle Girit tarih boyunca defalarca el değiştirmeye maruz kalmıştır. Bu el değiştirmelerin adanın mekânsal oluşumunda etkin rol oynadığı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın odağı, Girit'in en küçük şehri olan Resmo'dur. 1923 yılında Türkiye-Yunanistan arasında gerçekleşen zorunlu nüfus mübadelesi Resmo'daki mülkiyetin ve dolayısıyla mülkiyet dokusunun değişmesine neden olan önemli toplumsal olaylardan bir tanesidir. Bunun yanı sıra, Resmo'nun 2. Dünya Savaşı sırasında Merkür Harekâtı ile Alman işgalinde kalmasının, 1970'lerde yaşanan turizm patlamasının ve buna bağlı olarak Resmo eski şehrin koruma altına alınmasının ve 1973'te Girit Üniversitesi'nin kuruluşuyla birlikte dışarıdan göç almaya başlamasının Resmo'nun kentsel mekânının değişiminde önemli etkileri olmuştur.

Devlet otoritesinin ve devletler arası ilişkilerin Resmo eski şehrin biçimlenmesindeki etkileri, Resmo Mülteci Rehabilitasyon Komitesi belgeleri, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'ndeki tasfiye taleplerleri, 1973 yılında mimar N. Moutsopoulos önderliğinde Selanik Aristoteles Üniversitesi tarafından hazırlanan Resmo Eski Şehir Koruma ve Geliştirme Planı ve 2013-2015 yılları arasında yazarın Resmo'da yaptığı alan çalışması gibi birincil kaynaklar ve literatürdeki ikincil kaynaklar üzerinden tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Girit-Resmo, Türkiye-Yunanistan zorunlu nüfus mübadelesi, Merkür Harekâtı, N. Moutsopoulos Resmo Eski Şehir Koruma ve Geliştirme Planı (1973)

1. GİRİŞ

Stratejik konumu nedeniyle Girit, Doğu Akdeniz'de egemenlik kurmak isteyen devletler için her zaman önemini korumuştur. Tarihi boyunca hem çok savaş görmüş hem de defalarca el değiştirmiştir. Bu çalışmanın konusu Hanya ile Kandiye'nin ortasında yer alan ve Girit'in en küçük şehri olan Resmo'dur. Yaklaşık 250 yıl süren Osmanlı egemenliğinde bu şehre fazla yatırım yapılmamıştır. Resmo, Hanya ve Kandiye'nin belki biraz gölgesinde kalmış, kendi halinde bir şehirdir. 1923 yılında Türkiye-Yunanistan arasında gerçekleşen zorunlu nüfus mübadelesi Resmo'daki mülkiyetin ve dolayısıyla mülkiyet dokusunun değişmesine neden olan önemli toplumsal olaylardan bir tanesidir. Bunun yanı sıra, Resmo'nun 2. Dünya Savaşı

sırasında Merkür Harekâtı ile Alman işgalinde kalmasının, 1970’lerde yaşanan turizm patlamasının ve buna bağlı olarak Resmo eski şehrin koruma altına alınmasının ve 1973’te Girit Üniversitesi’nin kuruluşuyla birlikte dışarıdan göç almaya başlamasının Resmo’nun kentsel mekânının değişiminde önemli etkileri olmuştur. Bu çalışmanın amacı Resmo eski şehir içinde 20. yy’da kent mekânının biçimlenmesinde devlet otoritesinin ve devletler arası ilişkilerin etkisini araştırmaktır. Araştırma alanı olarak özellikle Resmo’nun seçilmesinin nedeni, var olan birincil kaynaklardır. Bir başka önemli neden de, Resmo gibi yatırım yapılmayan küçük bir şehrin devlet otoritesinden nasıl etkilendiğini incelemektir.

Bu çalışmanın temel kaynakları Resmo Mülteci Rehabilitasyon Komitesi belgeleri, mimar N. Moutsopoulos ve Selanik Aristoteles Üniversitesi tarafından hazırlanan Resmo Eski Şehir Koruma ve Geliştirme Planı ve yazarın 2013-2015 yılları arasında Resmo’da yaptığı alan çalışmasıdır. Resmo Mülteci Rehabilitasyon Komitesi belgeleri Lozan Antlaşması’ndan sonra mübadele edilen ahaliye ait taşınmazların Resmo’da tutulan kayıtlarıdır. Bu belgelerin 1624 tanesi Resmo’daki Akdeniz Araştırmaları Enstitüsü (IMS-FORTH) tarafından “Digital Crete” projesi kapsamında kataloglanmış ve online olarak yayınlanmıştır. Bu çalışma kapsamında, henüz kataloglanmamış ve yayınlanmamış olanlarla birlikte toplam 2456 tane belge incelenmiştir. Bu belgeler; el değiştiren taşınmazların ilk ve ikinci sahiplerine, bu sahiplerin yerli, mülteci ve Ermeni olarak sınıflandırılmış kimliklerine, taşınmazların el değiştirme biçimlerine ve ücretlerine, buldukları yere, sınır komşularına ve eğer bu mülk bir yapı ise basit tariflerine ve temel özelliklerine ilişkin bilgiler içermektedir. El değiştiren taşınmazların sokak numaralarının olmayışı, belgelerde göze çarpan ilk eksikliklerdir. Öte yandan sokak isimleri de zaman içerisinde değişmiştir. Dolayısıyla bu belgelere ait taşınmazların bugün var olan yapılar ile eşleştirilebilmesi için, hem sokak isimlerinin yeni karşılıklarını bilmek hem de komisyonun çalışma prensibi hakkında fikir sahibi olup basit de olsa bir sistem geliştirmek gerekmektedir. Toplam belge sayısının bilinemeyişi bir başka önemli eksikliklerdir. Belgeler ağırlıklı olarak 1925-1926 tarihlerinde düzenlenmiş olmalarına rağmen, az sayıda da olsa 1985’e kadar uzanan kayıtlara rastlamak mümkündür. İncelenen belgelerin bir örneği Şekil 1.1’de görülmektedir. Bu belgenin Yunanca deşifresi ve Türkçe tercümesi de Şekil 1.2’de sunulmuştur.

Şekil 1.1 Resmo Mülteci Rehabilitasyon Komitesi 941 Numaralı Belge

Ιδιοκτήτης Πρώην	Κλαρωνάκι Ισμαήλ, Βραχναδάκι Ναζιφέ, χήρα Βραχναδάκι Εδχέμ, Βραχναδάκις Τζεμάλ.
Αριθ. Πίνακα	941
Ιδιότητα κατόχου	Εντ.
Οδός	Σουλίου
A/A	2070
Άλλες πληροφορίες	
Αξία κατά την καταγραφή	Είκοσι χιλιάδες (20.000δρχ.) Συμπερία αποφάσεως της Κ. Επιτροπής από 20/10/1926 η αξία προεπικυρώθη εις δραχμάς Τριάκοντα (30.000).
Αριθ. Μεταφρ.	2676, 2780.
Είδος ιδιοκτησίας	Μαγαζίον
Εισπρακτέα παλιά μισθώματα	473 %ὐ'.
Εκταση	5 1/4+2·2 * 11 1/2=41τμ.
Επαρχία	
Εποχή κατοχής	1 Μαΐου 1925
Ημερομηνία παραλαβής κτήματος	25/9/1925
Ημερομηνία συνεδρίας	9/6/1926
Θέση	
Κάτοχος Νυν	Φωτάκις Κωνσταντίνος Πρώην κάτοχος: Μανιαδάκις Ιωσήφ Ι.
Λ/Κ	Μαγαζί Ντόπιος Ντόπιος - Αυθαίρετα Μαγαζί - Αυθαίρετα
Όρια	A. Σουλίου. Δ. Σταματάκι Βασιλείου κληρονόμοι, οικία. Β. Χουρδάκι Στυλιανού, οικία. Ν. Ιδιοκτητών, οικία και Σταματάκι Βασιλείου κληρονόμοι, οικία.
Παραρτήματα	
Παρατηρήσεις	
Περιγραφή χώρου	Λιθόκτιστος, κεραμοσκεπής.
Περιοχές	
Στοιχεία επίταξης	
Στοιχεία μισθώματος	Καθορισθέν παρά Τοπ. Γραφ. Συμβουλίου Ανταλλαγής. Μηνιαίως δρχ. 100. Μηνιαίως δρχ. 43. Κατεβλήθη από 1/6/1924 έως 30/4/1925 εις το Δημοσ. Ταμείον Ρεθύμνης. Κατεβλήθη δρχ. 559, από 1/5/1925 έως 30/4/1926 και το καθυστερούμενον ενοίκιον μηνός Μαΐου 1924 εις το καθ' ημάς υποκατάστημα.
Τρόπος κατοχής	Φωτάκις Κωνσταντίνος, εντόπιος, αυθαίρετως, από 1/5/1925 Πρώην κάτοχος: Μανιαδάκις Ιωσήφ Ι., εντόπιος αυθαίρετως, από 1/5/1924 έως 30/4/1925.
Χαρακτηριστικά	Ισόγειον απλού.
Χωριό	

İLK SAHİBİ	Klaronaki Ismail, Vrahnadaki Ethem'in dul eşi Vrahnadaki Nazife, Vrahnadaki Cemal
TABLO NUMARASI	941
YENİ SAHİBİNİN KİMLİĞİ-NİTELİĞİ	Yerli
SOKAK	Souliou
İŞLEM NUMARASI	2070
DİĞER BİLGİLER	
TESCİL TARİHİNDEKİ DEĞERİ	20.000 drahmi. Komitenin 20/10/1926 tarihli kararıyla 30.000 drahmi değer biçildi.
GAYRİMENKUL BEYAN NUMARASI ?	2676, 2780.
MÜLK TÜRÜ	Dükkan
TAHSİL EDİLECEK ESKİ KİRALAR	473 %ὐ'.
ALAN	5 1/4+2·2 * 11 1/2=41τμ.
İLÇE	
ALINMA TARİHİ	1.May.25
MAKBUZ TARİHİ	25/9/1925
KOMİTE/KURULTAY TARİHİ	9/6/1926
KONUM	
YENİ SAHİBİ	Fotakis Konstantinos İlk Sahibi: Maniadakis Yosif I.
ANAHTAR KELİMELE	Dükkan, Yerli, Yerli - Ruhsatsız, Dükkan - Ruhsatsız
KOMŞULAR	D. Souliou B. Stamakataki Vasiliou'nun varisleri, ev K. Chourdaki Stilianou, ev G. Mülk sahibi, ev ve Stamakataki Vasiliou'nun varisleri, ev
EKLER	
NOTLAR	
TANIM	Kagir, kiremit çatı
ÇEVRE	
EL KONULAN ÖĞELER	
KİRA BİLGİSİ	Mübadele komisyonu tarafından aylık 100 drahmi olarak belirlenmiş Aylık 43 drahmi 1/6/1924'ten 30/4/1925'e kadar Resmo Devlet Tahsilat Dairesine ödenmiş(?) 559 drahmi ödenmiş, 1/5/1925'ten 30/4/1926'e kadar ve Mayıs 1924'ten itibaren gecikmiş kiralar şubeye ödenmiş(?)
TASARRUF BİÇİMİ	Fotakis Konstantinos, yerli, ruhsatsız, 1/5/1925'ten itibaren İlk Sahibi: Maniadakis Yosif I., yerli ruhsatsız, 1/5/1924'ten 30/4/1925'e kadar
ÖZELLİKLER	Tek mekan, zemin kat
KÖY	

Şekil 1.2 Resmo Mülteci Rehabilitasyon Komitesi 941 Numaralı Belgenin Yunanca Deşifresi ve Türkçe Tercümesi

Resmo eski şehir içinde 20. yy'da kent mekânın biçimlenmesinde devlet otoritesinin ve devletler arası ilişkilerin etkisi iki örnek üzerinden incelenecektir. İlk olarak nüfus mübadelesi sonrasında yıkılarak meydana dönüştürülen bir yapı adası ve onun bulunduğu sokağın değişimi anlatılacaktır. Bu sokakta devlet otoritesinin kent mekânına doğrudan ve dolaylı etkileri tartışılacaktır. İkinci olarak, nüfus mübadelesi sırasında el değiştiren bir konut ele alınacaktır. Girit Üniversitesi'nin varlığının ve yine nüfus mübadelesinin dolaylı bir sonucu olarak kullanıcı

değişikliğinin konut tipolojisindeki etkileri ve değişimleri incelenecektir. Kamusal ve özel alanda devletin kullanıcı değişikliğini yönlendirmedeki rolü ve bunun kent mekânına etkisi örnekler üzerinden tartışılacaktır.

2. Mavrokordatou Sokağı ve Petichaki Titou Meydanı

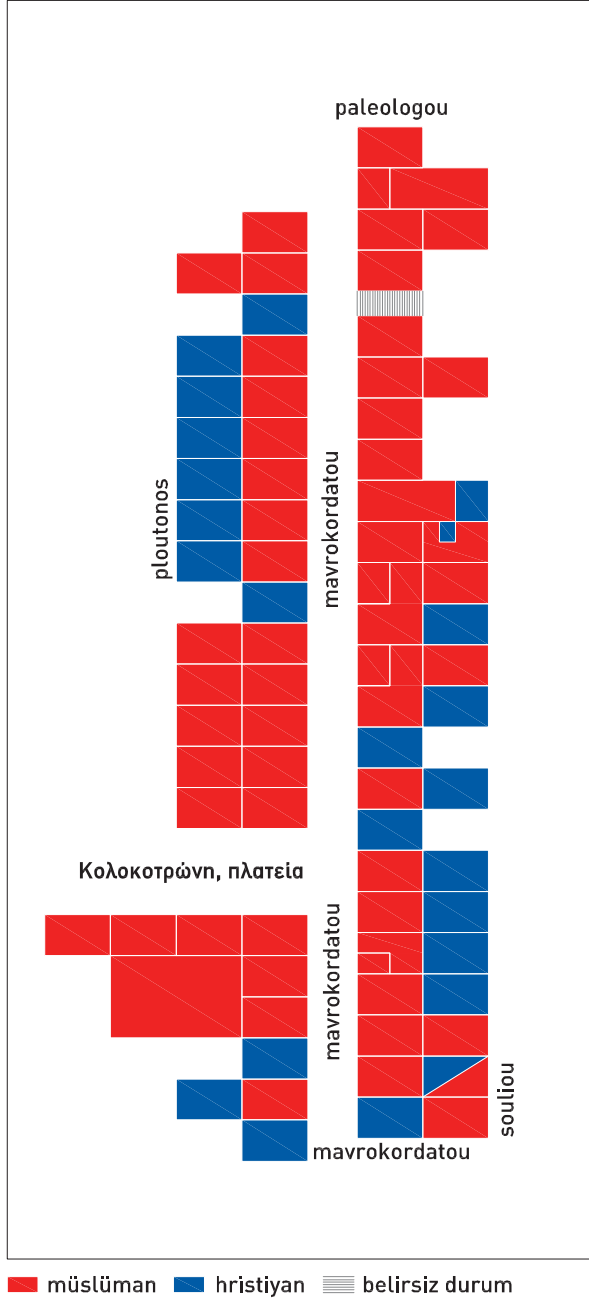
Mavrokordatou Sokağı'ndaki mülklere ait belgeler tablo numarasına göre sıralanmıştır. Bu belgelerin tablo numaraları 894 ile başlayıp 929 ile son bulmaktadır. Bu sokakta toplam otuz altı mülk el değiştirmiştir. Yapılan araştırmada Mavrokordatou Sokağı'nda eksik belge olmadığı tespit edilmiştir. Bu sıralamadan sonra iki sokak kesişimi olan köşeler başlangıç noktası olarak seçilmiştir. Ardından, belgesi bulunan her mülkün sınır komşuları yönlerine göre yerleştirilmiş ve belgelerdeki mülkün büyüklüğü, değeri, ikinci sahibinin kimliği gibi diğer katmanların eklenebileceği temel grafik oluşturulmuştur. Şekil 2.1'de bir parçası görülen bu grafiğin bütünü Ek1'de gösterilmiştir.

ploutonos		mavrokordatou	
	Sait 1/7		
	Dükkan Pavlou Papadaki		
Ev Kon/nou Tournáki	Dükkan Haydar oğlu Yusuf Somathianakiz	Dükkan Mehmet Selambabadaki	
	895	927	
Ev Roumelianáki Nikoláou varisleri	Dükkan Selim'in çocukları Mehmet Hamitakis ve Fatme	Dükkan Katipaki Derviş eşi Bulgurcudopulas	Ev Mehmet Selambabadaki
	896		
Ev Roumelianáki Nikoláou varisleri	Dükkan Mehmet oğlu Derviş Katipaki	Ev Mehmet Selambabadaki	
	897		
Ev Agathou Bulubaşaki	Ev Ali Muratki varisleri: Hüsnü, Sadiye ve Nazlı Ali Muratki'nin eşi Katçopula	Dükkanlar: Kemalis Kisanakis, Nuriye Karalaki, Hüseyin Cinciarapaki, Mehmet Selambabadaki	
	898	926	
Ev Agathou Bulubaşaki	Dükkan Mehmet oğlu Katip Dervişaki	Ev Hacıali oğlu Mehmet Selambabadaki	Han, ahır Ioánnou Katirtzi
	899	925	
Ev Agathou Bulubaşaki	Dükkan Mercan oğlu Kemal Mercan Ömerakis 1/2, Rüstem Ömerakis 1/2	Dükkan Hacı Süleyman oğlu Hasan Hacibeşiraki	Stamatáki Varisleri Bahçe
	900		Ev Mehmet Selambabadaki
	Dükkan Agathou Butubaşaki	924	
		Dükkan Kazazofulaki Hasan eşi Zeynep Katipaki	Dükkan Hasan Hacibeşiraki
		923	
Yüksek ev Adile	Dükkan İsmail oğlu	Dükkan Vrahnadaki Ethem eşi Nazife Hacışerifopoula	Stamatáki Vasiliou varisleri bahçe
	901		

Şekil 2.1 Mavrokordatou Sokağı'nın Mübadele Öncesi Sakinleri

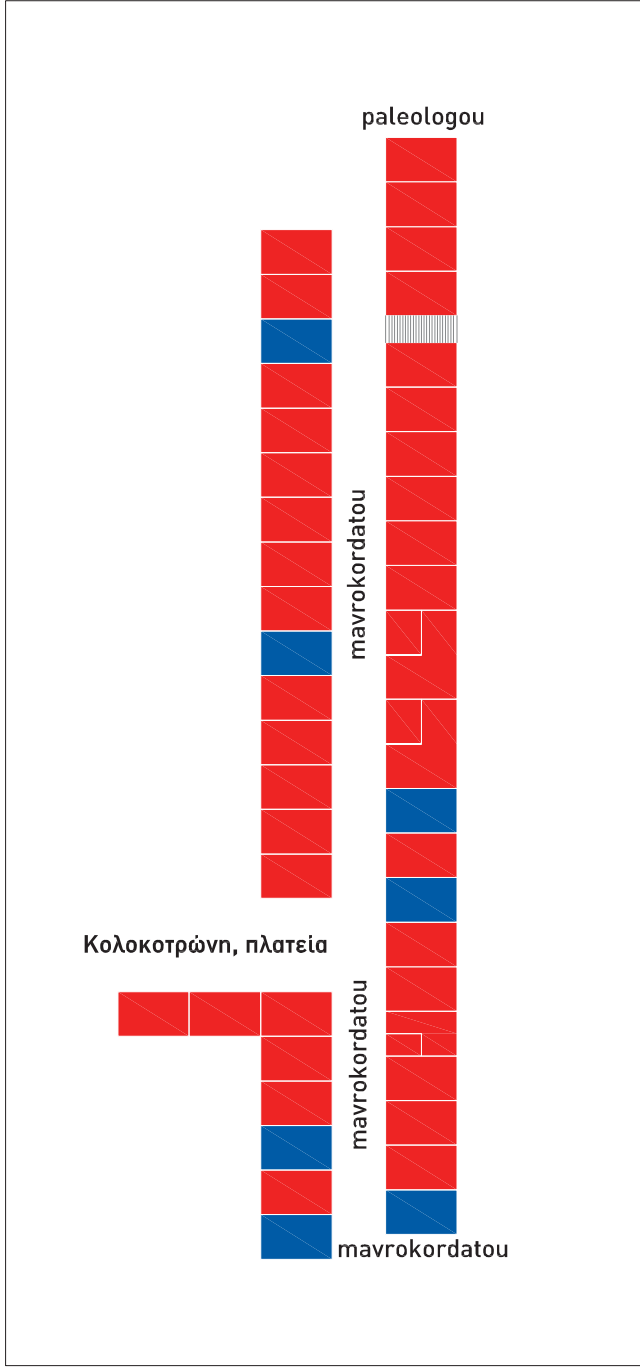
Şekil 2.1'deki grafikte Mavrokordatou Sokağı'nda el değiştiren mülklerin ilk sahiplerinin isimleri, belgelerin tablo numarası, mülkün cinsi ve sınır komşuları görülmektedir. Belgesi arşivde olmayan ve sınır komşularından yeri tahmin edilenler kırmızı renk ile belirtilmiştir.

Grafikteki her dörtgen el değiştiren bir mülke aittir ve herhangi bir büyüklüğü yoktur. Bu dörtgenler sınır komşuların konumuna göre şekillendiği için bazı yerlerde boyutunun ve şeklinin değiştiği görölmektedir. Mülkleri ifade eden dörtgenler parsel çizgisi olarak değerlendirilmemelidir, çünkü elimizde buna ait bir bilgi bulunmamaktadır. Gri renkli yatay çizgiler, yanında ne olduğunu bilemediğimiz belirsiz durumları ifade etmektedir. Burada bir sokak da olabilir, iki Hristiyan yan yana da olabilir ya da elimizde belgesi olmayan bir mülkün sınır komşusu da olabilir.

Şekil 2.2'deki grafikte Mavrokordatou Sokağı'nın çevresindeki Müslümanların ve Hristiyanların komşuluk ilişkileri görölmektedir. Müslümanlar kırmızı renk ile Hristiyanlar da mavi renk ile gösterilmiştir. Dörtgenleri bölen beyaz çizgiler mülkün birden fazla sahibi olduğunu göstermektedir.

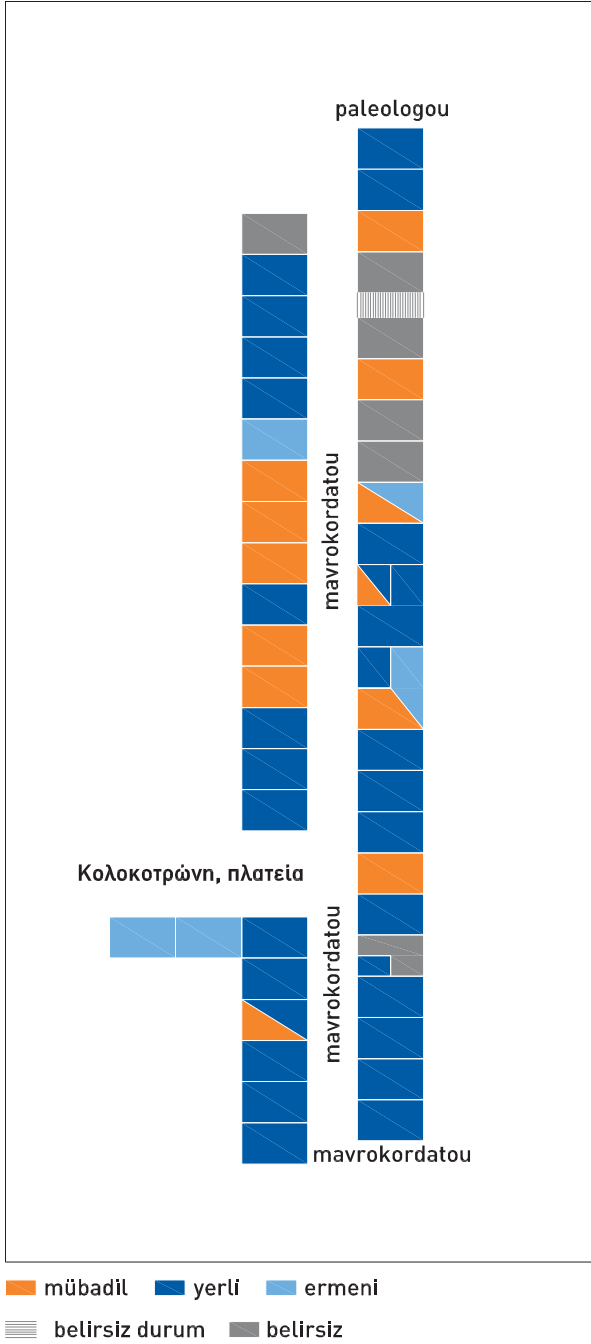
Şekil 2.2 Mübadele Öncesinde Mavrokordatou Sokağı ve Çevresindeki Dinsel Çeşitlilik

Şekil 2.3'teki grafikte Mavrokordatou Sokağı'ndaki mülk sahiplerinin dinsel çeşitliliği görülmektedir. Belirsiz durumlar göz ardı edildiğinde nüfus mübadelesi öncesinde bu sokaktaki taşınmazların %85'inin Müslümanlara, %15'inin de Hristiyanlara ait olduğu tespit edilmiştir. Bu grafikten yola çıkarak, Müslüman mülklerinin yoğun olduğu Mavrokordatou Sokağı'nda nüfus mübadelesi öncesinde, Müslümanların gruplar halinde yoğunlaştığını ancak Hristiyanların Müslümanlar arasına gruplaşmadan dağıldığını söyleyebiliriz.

Şekil 2.3 Mübadele Öncesinde Mavrokordatou Sokağı'ndaki Dinsel Çeşitlilik

Şekil 2.4'teki grafikte nüfus mübadelesi sonrasında Mavrokordatou Sokağı'nda el değiştiren mülklerin yeni sahiplerinin kimliklerini görmekteyiz. Grafikteki koyu mavi renk yerli sahipleri, turuncu renk mübadilleri, açık mavi renk Ermenileri, gri renk de kimliği belirsiz sahipleri

Şekil 2.4. Mavrokordatou Sokağı'nın Mübadele Sonrası Sakinleri

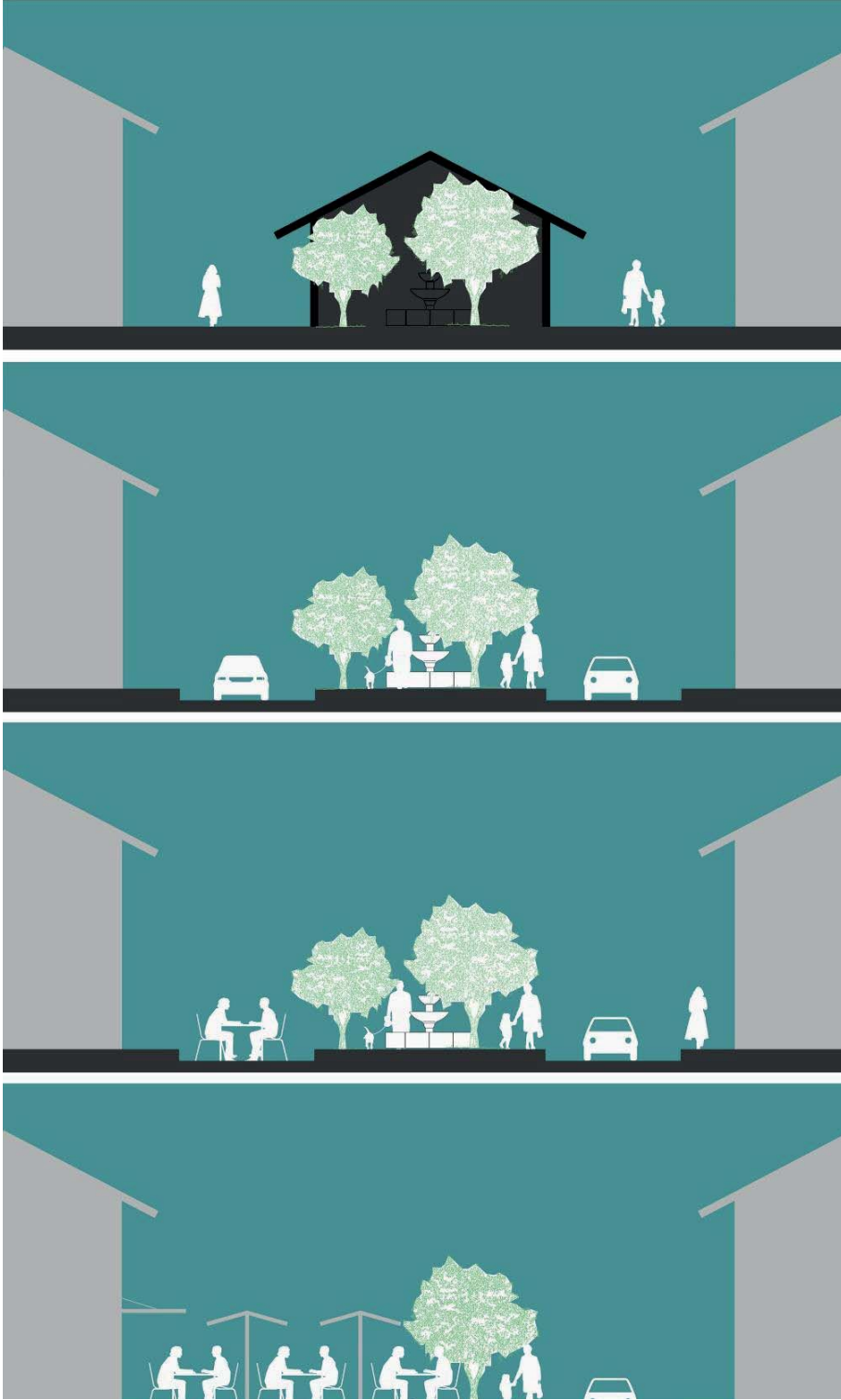
düzeyinde Şekil 2.5 ve Şekil 2.6'da görülmektedir. Mavrokordatou, Osmanlı döneminde kahvehanelerle dolu bir kamusal alanken (Resim 2.1) devlet eliyle meydanlaştırılmış (Resim 2.2) ve kullanıcılarının tercihiyle meydan yok edilerek sıradan bir sokak haline gelmiştir (Resim 2.3). Bugün ağırlıklı olarak taverna ve kafelerin bulunduğu Mavrokordatou'nun yok edilmiş

göstermektedir. Bu grafiğe göre Mavrokordatou Sokağı'nda nüfus mübadelesi sonrasındaki mülk sahiplerinin %61'i yerli, %22'si mübadil ve %4'ü de Ermenidir. Bir başka deyişle, artık Mavrokordatou Sokağı'ndaki mülklerin hepsi Hristiyanlara aittir. 1924 yılında Türkiye Yunanistan arasında gerçekleşen nüfus mübadelesinin her iki ulus devlet için de dine dayalı bir homojenleştirme projesi olduğu düşünüldüğünde, burada bir homojenleşmeden söz etmek elbette mümkündür. Öte yandan Anadolu'nun farklı yerlerinden gelen mübadiller kendi aralarında bile farklılaşmaktadırlar. Bu bağlamda nüfus mübadelesi ile dinsel çeşitliliğini kaybeden sokağın yine de ve kaçınılmaz olarak başka tür bir melezlenme yaşadığını düşünmek mümkündür. Mülkiyetin zorunlu olarak el değiştirmesi, hem kullanıcı kültürünün hem de programın değişmesine zemin hazırlamaktadır. Nitekim, Charis Stratidakis'in (2014, 199) Resmo'da yok edilmiş yapılar üzerine yaptığı çalışmasına göre, Küçük Çarşı'nın devamı olan bu sokak nüfus mübadelesi öncesinde Osmanlı kahvehaneleri ile doludur. 1937 yılında Resmo Belediyesi tarafından, Ploutonos ve Mavrokordatou sokakları arasında kalan yapı adası yıkılarak Petichaki Titou Meydanı oluşturulmuştur. Yapı adasındaki binalar yıkılırken büyük ağaçlar ve şadırvan korunmuştur. 1970'li yıllara gelindiğinde meydanın batısında kalan yapı adasındaki kafeler günün belirli saatlerinde masalarını meydana koymaya başlamışlardır (Stratidakis, 2014, 199). Bugün ise burada bir meydan görmek mümkün değildir. Mavrokordatou Sokağı yayaaların güçlükle yürüdüğü herhangi bir sokaktır çünkü kafelerin masaları sürekli olarak meydanı işgal etmiş durumdadır. Sokakta yaşanan değişimler plan ve kesit

meydanının yeni kullanıcıları Girit Üniversitesi'nin öğrencileri ve turistlerdir. Mavrokordatou Sokağı'nın kamusal alan olarak evrimi mülkiyetin zorunlu olarak el değiştirmesi ile başlayan bir süreçtir.

Şekil 2.5. Mavrokordatou Sokağı'nın Kamusal Alan Olarak Evrimi

Şekil 2.6. Mavrokordatou Sokağı'nın Kamusal Alan Olarak Evrimi

Resim 2.1 Mübadele Öncesinde Mavrokordatou Sokağı (Kalaytzakis, 2014, 123)

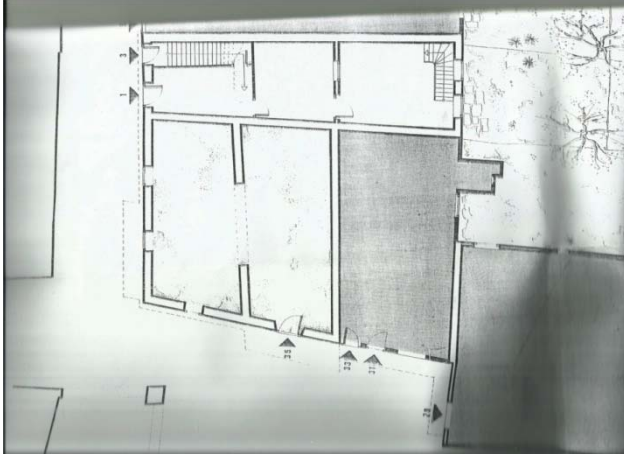
Resim 2.2 Petichaki Titou Meydanı-Mavrokordatou Sokağı, 1937 sonrası (Stratidakis, 2014, 199)

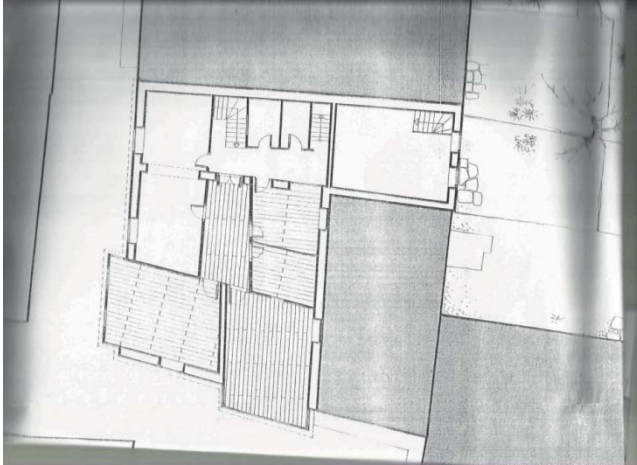
Resim 2.3 Mavrokordatou Sokağı, 2013

3. Vernardou Sokağı'ndaki 276 ve 349 Numaralı Mülklerin Değişimi

Resmo Mülteci Rehabilitasyon Komitesi belgelerine göre, Vernardou Sokağı'nda bulunan, Ali Skoupentidaki'nin eşi Fatma Perdikopula'ya ait 276 ve 349 numaralı mülkler nüfus mübadelesi nedeniyle el değiştirmiştir. Bu mülklerden 276 numaralı olanı bir depodur. 349 numaralı olan ise girişi Epimenidou Sokağı'nda olan ve 276 numaralı deponun üzerinde bulunan bir konuttur. Bu mülklere ait belgeler Ek 2 ve Ek 3'te sunulmuştur. Belgelere göre 276 numaralı depo tek bir mekândan oluşmaktadır. 349 numaralı konutun giriş katında bir çamaşırılık, bir kuyu ve bir depo olduğu; birinci katında da 6 tane oda, bir mutfak, bir banyo ve iki terasın bulunduğu Ek 3'teki belgelerde yazılı olarak görülmektedir. Şekil 3.1 ve 3.2'de bu yapının 1973 yılında alınan rölövesi görülmektedir. Melina Merkouri'nin kültür bakanlığı sırasında Resmo eski şehir koruma altına alınmıştır. Bu rölöve Selanik Aristoteles Üniversitesi ve mimar Nikos Moutsopoulos'un önderliğinde yapılmış olan Resmo Koruma Planı çalışmasından alınmıştır.

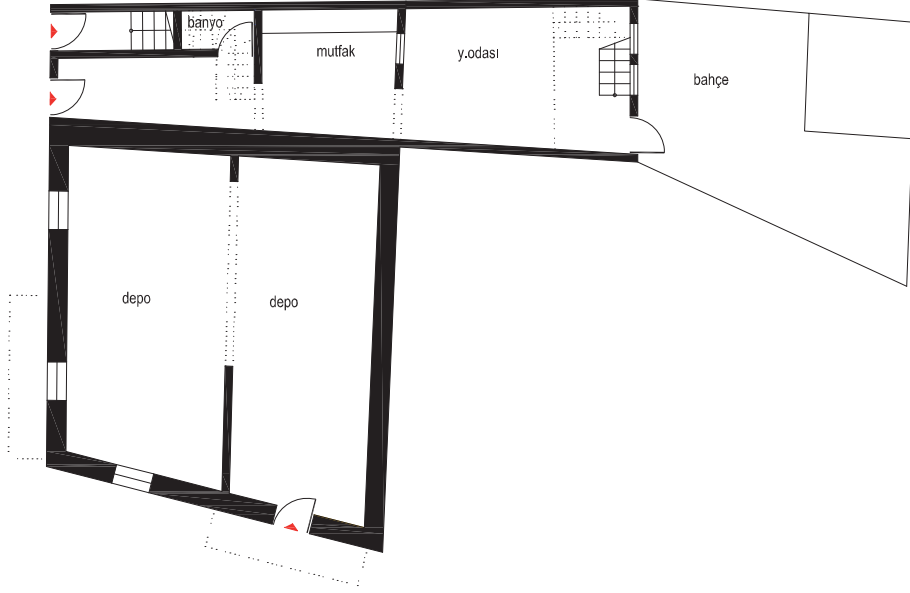

Şekil 3.1 Vernardou Sokağı, 276 ve 349 Numaralı Mülklerin Giriş Kat Rölövesi (Resmo Eski Şehir Koruma Planı, N. Moutsopoulos, 1973)

Şekil 3.2 Vernardou Sokağı, 276 ve 349 Numaralı Mülklerin Birinci Kat Rölövesi (Resmo Eski Şehir Koruma Planı, N. Moutsopoulos, 1973)

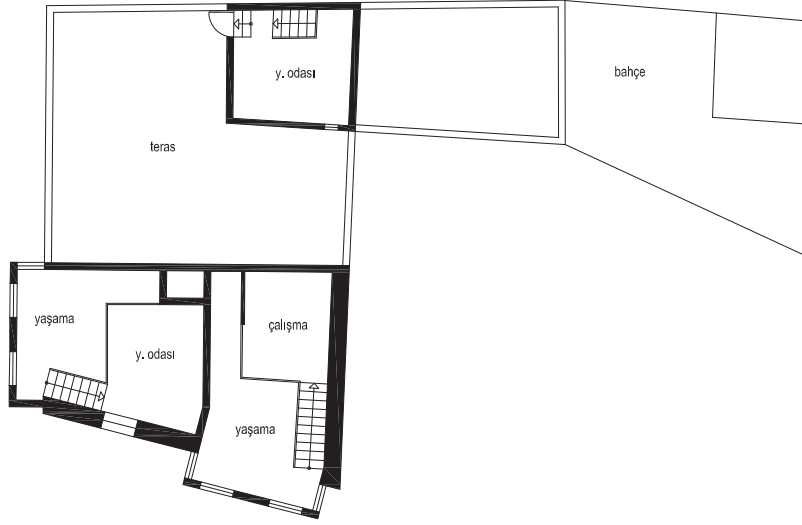
2013 yılında Resmo’da yapılan alan çalışması sırasında bu yapının içine girilip basit bir krokisi çizilmiştir. Şekil 3.3, Şekil 3.4 ve Şekil 3.5’te bu yapının güncel durumu görülmektedir.

Şekil 3.3 Vernardou Sokağı, 276 ve 349 Numaralı Mülklerin Giriş Katı Plan Krokisi, 2013

Şekil 3.4 Vernardou Sokağı, 276 ve 349 Numaralı Mülklerin Birinci Kat Plan Krokisi, 2013

Şekil 3.5 Vernardou Sokağı, 276 ve 349 Numaralı Mülklerin Teras Katı Plan Krokisi, 2013

Alan çalışması sonucunda, mübadele ile el değiştiren bu yapının konut kısmının, büyüklükleri 20 m² ile 60 m² arasında değişen beş ayrı öğrenci konutu olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu durumu tetikleyen iki farklı dinamik söz konusudur. Bunlardan bir tanesi 1973 yılında kurulan ve ilk öğrencilerini 1977-1978 yılında alan Girit Üniversitesi'nin varlığıdır. Üniversitenin kuruluşuyla Resmo dışarıdan göç almaya başlamıştır. Zaman içerisinde öğrenciler ücretlerin düşük olduğu eski şehir içindeki konutlara yönelmişlerdir. Nüfus Mübadelesi öncesinde Skoupendidaki gibi önemli ve varlıklı bir aileye ait olan bu konutun tipolojisindeki değişimi tetikleyen ikinci dinamik de mülkiyetin zorunlu olarak el değişmesine neden olan ve dolayısıyla kullanım değişikliklerine ve mülkiyet dokusunun değişmesine zemin hazırlayan Türkiye-Yunanistan arasında yapılan mübadele antlaşmasıdır.

3. Sonuç

Bu çalışma kapsamında Resmo Mülteci Rehabilitasyon Komitesi belgelerine göre Resmo eski şehir içinde biri kamusal diğeri özel alan olan iki farklı örnek incelenmiştir. Bunlardan ilki devletler arası ilişkilerin sonucunda el değiştirmiş ve devlet eliyle meydanlaştırılmıştır. İkincisi ise devletler arası ilişkilerin sonucunda önce el değiştirmiş, şehre bir devlet üniversitesinin kuruluşunun dolaylı bir sonucu olarak da tipolojik olarak değişime uğramıştır. İncelenen örneklerden sadece Petichaki Titou Meydanı'nın açılışı devlet eliyle kent mekânına yapılan doğrudan bir müdahaledir. Nüfus Mübadelesi ve üniversitenin kuruluşu ise özel ve kamusal alanda kentin morfolojisini dolaylı olarak değiştiren önemli toplumsal olaylardır. 1937 yılında devlet tarafından kamulaştırılan Petichaki Titou Meydanı'nın bugün bir meydan olarak kullanılmayışı kullanıcı etkisinin bir sonucudur. Yapılan alan ve arşiv çalışmasına göre, 20. yy'da Resmo'nun kent morfolojisinin kullanıcı etkisiyle ve kullanım değişiklikleriyle belirlendiğini söylemek mümkündür. 20. yy. Resmo'sunda devlet, kullanıcı değişikliğini yönlendiren önemli bir aktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, nüfus mübadelesi ve üniversite kuruluşu gibi devlet tarafından yapılan dolaylı müdahalelerin kent mekânındaki sonuçları, üzerine daha çok çalışılmayı hak eden alanlardır. Bu araştırmanın ileride bu alanda çalışmak isteyenler için bir başlangıç olabileceği düşünülmektedir.

paleologou

ploutonos

	Dükkan Mehmet Hachasanaki varisleri	
Dükkan Zeynep Katipaki	Dükkan İsmail Ayyoranaki varisleri: İzzet 4/7, Hayriye 1/7, Nazife 1/7, Salt 1/7	894
	Dükkan Pavlou Papadaki	
Ev Kon'ou Tournaki	Dükkan Haydar oğlu Yusuf Somathianaki	895
Ev Roumelianaki Nikoláou varisleri	Dükkan Selim'in çocukları Mehmet Hamitakis ve Fatme	896
Ev Roumelianaki Nikoláou varisleri	Dükkan Mehmet oğlu Derviş Katipaki	897
Ev Agathou Bulubagaki	Ev Ali Muratki varisleri: Hüsnü, Sadıye ve Nazlı Ali Muratki'nin eşi Katipoula	898
Ev Agathou Bulubagaki	Dükkan Mehmet oğlu Katip Deriyaki	899
Ev Agathou Bulubagaki	Dükkan Mercan oğlu Kemal Mercan Ömerakis 1/2, Rüstem Ömerakis 1/2	900
	Dükkan Agathou Bulubagaki	
Yük ev Adile Horytoİbrahimaki, Kazaksidaki'nin dul eşi Fatme	Dükkan İsmail oğlu Mula Hüsnü Mavromataki	901
Yük ev Adile Horytoİbrahimaki, Kazaksidaki'nin dul eşi Fatme	Dükkan Selim oğlu Ali Neonakis 3/4, Hasan Neonaki'nin dul eşi Sadıka Adelianopoula 1/4.	902
Ev Haydar Kazaksidaki varisleri	Dükkan Hacıoğlu Mehmet Selambabadaki	903
Ev Haydar Kazaksidaki varisleri	Dükkan Mehmet Hacımanaki eşi Feride Ayyoranaki	904
Dükkan Nazife Kazaksidakis	Dükkan Evkaf	905

mavrokordatou

Kolokotróni, platiá

Nerance Camii Evkaf	Dükkan Evkaf	906
	Dükkan Evkaf	907
	Dükkan Evkaf	908
	Dükkan Evkaf	909
	Dükkan Mustafa oğlu Ahmet ve İzzet Çilingirakis	910
	Dükkan Kihoti Spirou	
Bahçe Nikoláou Psarou	Dükkan Mustafa Kemal Kurucudaki 2/8, Etkaf 2/8, Hacıbrahim Ladaki eşi Emine Ayyoranaki 1/8, Mustafa'nın dul eşi Emel Ustalaratamopoula	911
	Dükkan Nikoláou Psarou	

mavrokordatou

mavrokordatou

876	Dükkan Nazife Cemali Mutadaki	
929	Dükkan Muhtar Laputaki'nin dul eşi Ayyoranaki Nazife	Dükkanlar: Mehmet Selambabadaki, İbrahim, Altıbe Frakaki
928	Ev Mehmet Selambabadaki	Ev Mehmet Selambabadaki
	Dükkan Nuriye Bulgurcudopulas	
	Dükkan Mehmet Selambabadaki	
927	Dükkan Katipaki Derviş eşi Bulgurcudopulas	Ev Mehmet Selambabadaki
	Ev Mehmet Selambabadaki	
	Dükkanlar: Kemalis Ksanakis, Nuriye Karafaki, Hüseyin Çinciarapaki Mehmet Selambabadaki	
926	Ev Hacıoğlu Mehmet Selambabadaki	Han, ahır İolinnou Katirtzi
925	Dükkan Hacısüleyman oğlu Hasan Hacıbeiraki	Ev Mehmet Selambabadaki
924	Dükkan Kasimihaki Hasan eşi Zeynep Katipaki	Dükkan Hasan Hacıbeiraki
923	Dükkan Vrahnadaki Ethem eşi Nazife Hacıperİtopoula	Stamatiki Vasiliou varisleri balıye
922	Dükkan Evkaf	Dükkan Vrahnadaki Ethem eşi Nazife Hacıperİtopoula
921	Dükkan Mehmet oğlu Abdullah Hacıbeiraki	Ev İolinni Phrangaki ya da Kapsalianou
	Dükkan Petrakaki Emmanouil	
920	Dükkan Abadiotaki Hüseyin eşi Beşiropula Nazife	Ev İolinni Phrangaki ya da Kapsalianou
	Dükkan Dimeriou Karapidou	
919	Dükkan Abadiotaki Hüseyin eşi Beşiropula Nazife	Ev İolinni Phrangaki ya da Kapsalianou
918	Dükkan Mehmet Hacımanaki eşi Feride Ayyoranaki	Ev İolinni Phrangaki ya da Kapsalianou
917	Ev Evkaf	Ev Stagaki Andréou
916	Dükkan Evkaf	
915	Dükkan Dedoİlaki Mustafa eşi Nasibe Mutalidopoula	Ev Stagaki Andréou
914	Dükkan Halit oğlu Ahmet ve Ümi Ömerakis	Dükkan Nasibe Mutalidopoula
913	Dükkan Bektaşî Tekkesi adına Kemal oğlu Mehmet Ali Ustazade	Firin ve dükkan Evkaf
	Dükkan Tipantaki Aléxandrou	Dükkan Nikos Marangoudakis
911-912	Dükkan Ali Karavitali varisleri: Derviş 1/4, Osman 1/4, Hüsnü 1/4, Ahmet 1/4.	

souliou

[Αρχική σελίδα](#) | [Είδη](#) | [Προσθήκη Προϊόντος](#) | [Στα πρόσωπα του Οργανισμού](#) | [Μέλη του Οργανισμού](#) | [Διαχείριση Θεματικών Περιοχών](#)

ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΡΗΤΗ :ΟΙ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ - ΑΝΤΑΛΛΑΞΙΜΑ

ΟΙ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ - ΑΝΤΑΛΛΑΞΙΜΑ

ΑΥΤΗΝ ΑΡΧΗΘΕ: 154

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΛΗΚΑ: 276

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ: 1929-09-25

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ: 1928-02-10

ΕΡΧΟΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Πελοποννήσιος Θεμιστ. αυτ. Σκουρηνιδίου Αθ.

ΚΑΤΟΧΟΣ ΝΥΝ: Ανδρουλάκης Ευάγγελος. Γνωτ. της ενστάσεως κενή

ΠΡΟΣΒΙΤΑΣ: -

ΜΟΤΗΤΑ ΚΑΤΟΧΟΥ: ΕΠΙΣΤΑΣΗ: ΑΡΜΕΝΟΣ: -

ΕΠΟΧΗ ΚΑΤΟΧΗΣ: 20 Ιανουαρίου 1928 μέχρι 19 Ιανουαρίου 1927 (μηνιαία)

ΥΠΟΧΡΩΣΗ ΚΑΤΟΧΗΣ: Εξυμνήσει δια ηλικοδόμου θύναμο του υπ.αρ. 18280/18/1/26 μεθυστηρίου Δ.Σκουρηνιδίου

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΘΩΝΑΤΟΥ: Ημενικός διαγ. 201 κατάληθι από 20-1-26 ως 19-4-26 ως το καβήμας Υψηλ. κατάληθι διαγ. 603 η Αζωπυλίου κατάληθι διαγ. 03 η Β) τρυπυλίου

ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ: Τράκοντα μιλάδος (30.000) διαγ. Συνηθείς οποροδόμωτος κ. Εντρονός από 20/10/1928 η ούδη ηροσθηρωθεί ως θρομωός Τροσπορίων το ηέννη μιλάδος (45.000)

ΕΚΤΑΣΗ: 9 * 8 1/2 = 77 στ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΧΟΦΟΥ: Αδίδεητος κενος κούβου ενος ιδιοκτητορος

ΘΕΣΗ:

ΧΩΦΟ:

EK 2

ΕΤΑΡΕΙΑ:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ: Ημόνορος [αδύνατον ενκούν]

ΠΑΡΑΤΗΡΗΑΤΑ:

ΠΕΡΙΟΧΗ:

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΧΕΣΕΩΣ: 2811

ΕΥΔΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Αουθουη

ΕΣΤΡΙΑΚΤΑ ΠΛΗΚΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΟΔΟΣ: Κολοκοτρώνη

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΤΑΓΗΣ:

ΑΝΕΞ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣ:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

ΟΡΕΙΑ

ΒΟΡΕΙΑ: Ονος ιδιοκτητορος [Πελοποννήσιος Θεμιστ. αυτ.] ΝΟΤΙΑ: [056α] Κολοκοτρώνη

ΔΥΤΙΚΑ: [αδύς] Εθμυνίου Διοπορωτός [μ] ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ: Σκουρηνιδίου Θεμιστ. αυτ.

ΑΞΕΙΣ ΚΑΘΕΜΑ: κενό ηλικοδόμου

ΠΙΣΤΟ ΕΤΗΡΙΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

EK 3

Υποδ. 2

Φ 27-14

ΑΥΛΩΝ ΑΡΙΘ. ΚΤΗΜΑΤΟΣ 2914

ΒΙΒΛΙΟΝ ΜΕΤΑΓΡΑΦΩΝ 3092

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΑΡΙΘ. 549

ΠΡΩΗΝ (Κύριε Περασιώτην κ.κ. Α. Ζαχαριάν)
 μισθωτάριον
 Τοποθεσία κτήματος Ρέθυμνον, Ορεινόν
 Είδος αὐτοῦ Οἰκία

ΚΑΤΑΧΗΤΗΣ: Ρέθυμνον
 Τμήμα Φωτ. καταρτάθη κτήματος 25.9.25

<p>Ἐκτασὶς καὶ ὄρια κτήματος ἢ οικοδομῆς καὶ εἶδος αὐτῆς (λιθόκτιστος, πλινθόκτιστος τοιμητὸν κ.κ., ἢ ποταμιτικόν, ἐρεικόν, βροχησιμον, εἶδος καλλιέργειας). Ἐκτασὶς 44 x 15 = 66 μ², περιμετρικῶς κτιστὸν ἐν τῷ ἀφ' ἑσπερίου καὶ ἀνατολῆς ὀρίων καὶ ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον καὶ ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον. Ὄρια: Α' Ἐσπεριον ὀριον ὡς ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον. Β' Ἐσπεριον ὀριον ὡς ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον. Γ' Ὄριον ὡς ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον. Δ' Ὄριον ὡς ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον. Ε' Ὄριον ὡς ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον. Ζ' Ὄριον ὡς ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον. Η' Ὄριον ὡς ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ ἰσοψηφισμένον.</p>	<p>Ὅτι οὐκ ἐπιτεταγμένον καὶ ἰδιότης τῶν κατέχοντος δυνάμει μισθωτηρίου ἢ ἀνευ. Μαρία Ζαχαρία, ἀνεψιῶν Πασιμιωτῶν, ἀφορῆσαι ἰδιαίτησιν ἀπὸ τῆς τῶν ἀπὸ δεξιῶν ὀρίων τῆς Πασιμιωτῶν, ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ. Ἐποχὴ ἀνάθεως κατόχης ἢ μισθώσεως. Μαρία Ζαχαρία: 1 Μαΐου 1924 τῆς Πασιμιωτῶν: 1 Σεπτεμβρίου 1924</p>
<p>Διαμερίσματα καὶ χῶροι οικοδομῆς (βροχοὶ δωμάτια κ.κ.) Δωμάτιον Τσορμιον: ἰσοψηφισμένον καὶ ἰσοψηφισμένον καὶ ἰσοψηφισμένον. 1^{ος} βροχος: γαλάσσα, 6 δωμάτια, μαγειρεῖον, ζουλιερ, ἰσοψηφισμένον ἰσοψηφισμένον</p>	<p>Συμφωνημένον ἐτήσιον μίσθωμα καὶ μέχρι ποσὸς ἐποχῆς κατεβλήθη καὶ εἰς τίνα. Ἐν ἰσοψηφισμένον μισθωτῶν ἀπὸ τῶν ἀνατολῆος ὀρίων τῆς Πασιμιωτῶν.</p>
<p>Παραρτήματα (σταυλοὶ, ὀπίσθηγα, πλυντήρια, ἀποθήκα, κ.κ.)</p>	<p>Ἐπιτεταγμένον καὶ ἀπὸ ποῦτε. Σημερινὴ ἀγοράζα ἀξία κατὰ προσέγγισιν. Λαμβουσι χιλιάδων (300.000) ἀπὸ ἀνεψιῶν ἀνατολῆος τῆς Πασιμιωτῶν ἀπὸ 20/10/26 ἀξία ἀποδομιῶν ἢ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆος χιλιάδων (300.000).</p>
<p>Περιχάλ (κῆποι, ἀγροὶ καὶ ἔκτασες αὐτῶν, ἀριθμὸς καὶ εἶδος δένδρων κ.κ.) Κῆπος ἰσοψηφισμένον 23 x 14 = 322 μ², οἰκίαν φέρον, 1 δένδρον, 5 ἀριστεριῶν, 4 μαυροκρινία, 4 μουσκουρία, 2 μουσκουρία, 1 περσικία, 3 ἰσοψηφισμένον νῆς, 2 βατανία, 3 ἰσοψηφισμένον. Ἐπιτεταγμένον ἀνεψιῶν ἐν τῷ ἀνατολῆος ὀρίῳ</p>	<p>Ἐπιτεταγμένον καὶ ἀπὸ ποῦτε. Σημερινὴ ἀγοράζα ἀξία κατὰ προσέγγισιν. Λαμβουσι χιλιάδων (300.000) ἀπὸ ἀνεψιῶν ἀνατολῆος τῆς Πασιμιωτῶν ἀπὸ 20/10/26 ἀξία ἀποδομιῶν ἢ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆος χιλιάδων (300.000).</p>
<p>Παραρτήματα (σταυλοὶ, ὀπίσθηγα, πλυντήρια, ἀποθήκα, κ.κ.)</p>	<p>Σημερινὴ ἀγοράζα ἀξία κατὰ προσέγγισιν. Λαμβουσι χιλιάδων (300.000) ἀπὸ ἀνεψιῶν ἀνατολῆος τῆς Πασιμιωτῶν ἀπὸ 20/10/26 ἀξία ἀποδομιῶν ἢ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆος χιλιάδων (300.000).</p>
<p>Παραρτήματα (σταυλοὶ, ὀπίσθηγα, πλυντήρια, ἀποθήκα, κ.κ.)</p>	<p>Σημερινὴ ἀγοράζα ἀξία κατὰ προσέγγισιν. Λαμβουσι χιλιάδων (300.000) ἀπὸ ἀνεψιῶν ἀνατολῆος τῆς Πασιμιωτῶν ἀπὸ 20/10/26 ἀξία ἀποδομιῶν ἢ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆος χιλιάδων (300.000).</p>

Τὸ κτήμα εἶναι κενὸν παρίσταται ἀνάγκη διανομῆς φύλλων:
 ἀπὸ τῆς ἀνατολῆος 2811

Συνεδρία Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς
 Ἐν Ρέθυμνον τῇ 17 Ἀπριλίου 1926
 ΤΑ ΜΕΛΗ:
 Ἰ. Ζαχαριάν
 Ἰ. Πασιμιώτης
 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
 Ἰ. Πασιμιώτης
 ΟΙ ΕΚΤΙΜΗΤΑΙ:
 Ἰ. Πασιμιώτης
 Ἰ. Πασιμιώτης

KAYNAKLAR

Birincil Kaynaklar:
Resmo Mülteci Rehabilitasyon Komitesi Belgeleri -Girit Akdeniz Araştırmaları Enstitüsü -IMS (FORTH)

İkincil Kaynaklar:
Kalaïtzákis Kh. (2014) Ta diká mas kaphenía, Ekdotikés Epikhirisis Kalaïtzákis A. E., Réthimno
Stratidakis Kh. (2014) 370 Mnimiaka kena stin istoriki topographia ti rethimni, Sillógu katíkon paliás pólis rethímnou, Réthimno

Online Kaynaklar:
Digital Crete - Girit Akdeniz Araştırmaları Enstitüsü - IMS (FORTH)
<http://digitalcrete.ims.forth.gr>